

Tekst: Elleke van den Burg-Poortvliet

Kleuters toetsen mag straks niet meer: wat dan wel?

Vanaf augustus 2022 mag je bij kleuters geen toetsen meer afnemen. Hoe volg je de ontwikkeling van kinderen in groep 1 en 2 dan? Demissionair minister Slob zegt: met goedgekeurde observatie-instrumenten. Daar is niet iedereen het mee eens. En de wetswijziging die hiervoor nodig is, blijkt nog niet in kunnen en kruiken.

Het toetsen van kleuters is al een tijdje geen verplichting meer: sinds 2013 zijn de kleutertoetsen geschrapt uit het inspectiekader. In 2017 is in het regeerakkoord afgesproken dat de kleutertoetsen helemaal overboord gaan: binnen het leerlingvolgsysteem worden 'gedurende de kleuterperiode geen toetsen [...] afgenomen' (VVD, CDA, D66 & ChristenUnie, 2017). De bedoeling

was dat scholen al in 2021 geen toetsen voor kleuters meer zouden gebruiken, maar die datum is aangepast naar 1 augustus 2022 (Van Gaalen & Keultjes, 2020). Dat is over krap anderhalf jaar! Toch zijn er scholen die kinderen in groep 1 en 2 nog steeds toetsen. Dat mag dus nog maar één schooljaar.

Terminologie

Volgens de Wet op het primair onderwijs zijn scholen wel verplicht om de ontwikkeling van alle leerlingen, dus ook van kleuters, met behulp van een leerlingvolgsysteem (LVS) systematisch te volgen. Hoe doe je dat zonder toetsen? ‘Er blijft wel ruimte voor het gebruik van observatie-instrumenten’, schreef minister Van Engelshoven namens minister Slob in een brief aan de Tweede Kamer (*Kamerstukken II, 31293-406*, 2018). En precies daarover is nu een hoop te doen.

Je kunt straks niet zomaar elk observatie-instrument gebruiken om jonge kinderen te volgen

Allereerst: over welke observatie-instrumenten hebben we het? Als je op de website van de Expertgroep Toetsen PO (die de observatie-instrumenten goedkeurt – later daarover meer) zoekt naar informatie, kom je allerlei termen tegen: schoolse toetsen, LVS-toetsen, LVS-instrumenten en observatie-instrumenten. Je zou er zomaar van in de war kunnen raken. Wat mag er straks precies wel en niet? Prof. dr. Desirée Joosten-ten Brinke van de expertgroep legt uit: ‘Je kunt “LVS-instrumenten” beschouwen als de overkoepelende term. Dit zijn alle instrumenten die worden ingezet om leerlingen in het primair onderwijs te volgen. Daarbinnen kun je onderscheid maken tussen schoolse toetsen – voor groep 3 tot en met 8 – en kleutertoetsen, die vanaf 1 augustus 2022 verboden zijn. Het gaat bijvoorbeeld om toetsen waarbij je leerlingen in rijtjes naast elkaar zet en opgaven laat maken. Om kleuters te volgen in je LVS moeten in plaats daarvan observatie-instrumenten gebruikt gaan worden.’

Goedkeuring?

Je kunt straks niet zomaar elk observatie-instrument gebruiken om jonge kinderen te volgen: het moet goedgekeurd worden door de Expertgroep Toetsen PO, de adviescommissie van de minister die toetsen in het onderwijs beoordeelt. Tenminste ... zo lijkt het. Volgens de Werk- en Steungroep Kleuteronderwijs (WSK) – die zich hard maakt voor ‘kleutergericht kleuteronderwijs’ – geven Slob en de expertgroep hierover misleidende informatie en gaat Slob te kort door de bocht. Volgens de werkgroep, maar ook volgens de Tweede Kamerleden Bisschop (SGP), Meenen (D66) en Rog (CDA), is het onwenselijk dat scholen belemmerd worden in hun vrijheid een observatie-instrument te kiezen (WSK & Dapto, 2020). Het gekke is dat de minister dat zelf

eerder ook heeft gezegd: ‘Leraren kunnen bijvoorbeeld aan de hand van observaties, gesprekjes of spelletjes nagaan hoe hun kleuters er nu voor staan. Scholen en leraren mogen zelf bepalen op welke manier ze dit willen doen. De verzamelde informatie kan in het leerlingvolgsysteem worden gezet, zonder dat de kleuter daarvoor zelf een toets hoeft te maken’ (Rijksoverheid, 2018).

Er zijn meerdere keren Kamervragen hierover gesteld. Tweede Kamerleden wijzen daarbij op nog een ander saillant detail: de expertgroep *má*g volgens de wet niet eens observatie-instrumenten beoordelen. Het Toetsbesluit PO geeft namelijk aan dat de expertgroep *toetsen* beoordeelt (WSK & Dapto, 2020), geen *observatie-instrumenten*. Een beleidsmedewerker van Tweede Kamerlid Bisschop laat via e-mail weten: ‘De minister vindt dat observatie-instrumenten [...] goedgekeurd moeten worden. Wat ons betreft is duidelijk dat dit op basis van de huidige wet niet verplicht kan worden. [...] Het is belangrijk dat scholen die keuzes maken die inhoudelijk goed zijn voor de kinderen en dat zij zich niet te veel laten hinderen door vermeende verplichtingen van externe commissies.’

Normeren

Er is nog iets waar de Tweede Kamerleden en de WSK *not amused* over zijn: voor het beoordelen van de

> lees verder op pagina 4

Waarom geen kleutertoetsen?

Het verbod op kleutertoetsen komt niet als een verrassing. Al een tijd is het diverse mensen een doorn in het oog dat toetsen het kleuteronderwijs zijn binnengedrongen. Onderzoek laat namelijk zien dat jonge kinderen zich sprongsgewijs ontwikkelen (Robye & Riggins, 2016). Kleuters met een norm vergelijken en op een niveau indelen, doet daar geen recht aan. Ook toetsboekjes met opgaven zijn volgens velen ongeschikt, want kleuters laten vooral zien wat ze kunnen als ze in een uitdagende, betekenisvolle omgeving zijn (Heuvelman, 2020; Sajaniemi et al., 2011; Scherder, 2017; Sitskoorn, 2006).

Recent promotieonderzoek van Frans (2019) – naar (onder andere) de voorspellende waarde van Cito-kleutertoetsen – toont aan dat het lastig is om met deze toetsen het niveau van een kind betrouwbaar vast te stellen. Het is daardoor nog moeilijker om iets te zeggen over de groei die een kind zal laten zien in de jaren die volgen (Schaeffer, 2019).

Lector Ineke Oenema-Mostert: 'Houd rekening met de bandbreedte van de ontwikkeling van jonge kinderen'

Eén ding is zeker: kleuters toetsen mag straks niet meer. In groep 1 en 2 moeten leraren leerlingen observeren om hun ontwikkeling te volgen. Een goede zaak, vindt dr. Ineke Oenema-Mostert, lector bij het lectoraat Early Childhood aan de NHL Stenden Hogeschool en universitair docent orthopedagogiek aan de Rijksuniversiteit Groningen. Ze legt uit wat het belang is van observeren en hoe je dat het beste doet.

Allereerst: wat is nu precies het verschil tussen toetsen en observeren?

'Toetsen doe je met gestandaardiseerde instrumenten.

Op bepaalde momenten in de tijd neem je de toets volgens een afnameprotocol bij kinderen af. De scores refereer je aan een norm. Je deelt een leerling dus in een bepaalde groep, op een bepaald niveau, in. Aan een toets is een oordeel verbonden, bijvoorbeeld: dit kind ontwikkelt zich onvoldoende. Als je observeert, kijk je objectief en feitelijk naar een kind. Je kijkt naar zijn gedrag en geeft daarbij geen interpretatie. Je schrijft bijvoorbeeld op: deze leerling wisselt om de vijf minuten van materialen. En dus niet: hij is onrustig. In dat laatste geval ben je aan het interpreteren.'

Is observeren beter dan toetsen?

'Met toetsen kun je zicht krijgen op de doorgaande lijn van groep 1 tot en met 8. Je krijgt met toetsen informatie over het overall beeld: zijn er hiaten of stagnaties, moeten we ergens ingrijpen? Maar voor je eigen handelen in de klas heb je andersoortige informatie nodig, die je met observeren boven tafel krijgt. De handelingsadviezen die aan toetsen zijn verbonden, de zogeheten hulpprogramma's, zijn bovendien gericht op de gemiddelde leerling, maar voor jonge kinderen werkt dat niet. Zij ontwikkelen zich sprongsgewijs, daar moet je altijd rekening mee houden, en met toetsen kun je die sprongsgewijze ontwikkeling lastig "vastpakken". Kleuters mogen zich ontwikkelen binnen een bandbreedte van een half jaar de ene kant en een half jaar de andere kant op. Dat betekent natuurlijk niet dat je nooit ingrijpt. Maar je moet altijd organisch afstemmen op wat een jong kind nodig heeft. Toetsen zijn daarnaast vaak heel vakspecifiek. Maar juist bij kinderen tot en met zes jaar grijpen ontwikkelingsdomeinen in elkaar. Je kunt hun motorische ontwikkeling nooit los zien van hun taal- of sociaal-emotionele ontwikkeling. Met gestandaardiseerde, genormeerde toetsen krijg je daar geen zicht op, met observaties wel.'

Hoe observeer je kleuters goed, wat is daarin belangrijk?

'Het is dus belangrijk dat je rekening houdt met de sprongsgewijze ontwikkeling van jonge kinderen, en derhalve met een bandbreedte. Je houdt de doelen die je wilt bereiken voor ogen en realiseert je dat kinderen in stapjes op weg zijn

naar die doelen: er zijn tussenstappen, die observeer je, die volg je. En die observaties vormen vervolgens de grondslag voor hoe je jouw beredeneerde aanbod vormgeeft. Verder is het nodig dat je bij observaties rekening houdt met de context, de omgeving; die moet veilig en betekenisvol zijn. Alleen dan gaan de luiken van een kind open en zie je hem of haar zoals hij of zij echt is. Bij toetsen is er vaak een klinische setting, maar dat werkt voor kleuters niet. Ook houd je rekening met wat er voorafgaand aan de observatie is gebeurd: heeft dat wellicht invloed op het gedrag van een kind? Verder is het dus van belang dat je feitelijk en objectief observeert. Dat is ongelooflijk moeilijk, maar nodig. En als je je zorgen maakt om een kind, observeer je meerdere keren en in verschillende situaties. Dan krijg je een betrouwbaar beeld en borg je validiteit. Ook is het cruciaal om je observaties met collega's te delen en om hun mening te vragen: Is dit feitelijk gedrag? Wat zien jullie?'

Maar hoe weet je nu wanneer je je écht zorgen moet maken om een kind? Hoe voorkom je dat je te laat ingrijpt?

'Zo'n 80 procent van de kinderen ontwikkelt zich volgens verwachting. Bij zo'n 20 procent is dat niet zo. Dan gaat het dus om gemiddeld zo'n vier à vijf kinderen in een klas. Om zicht te krijgen op deze kinderen moeten leraren weten wat de normale ontwikkeling in het leren van jonge kinderen is. De ib'er en jonge-kindspecialist kunnen hierin een belangrijke rol spelen door deze informatie te delen. Je kunt de SLO-doelen voor het jonge kind gebruiken. Deze vormen het eindpunt. Als professional moet je weten welke tussenstappen er zijn op weg naar die doelen. In het boek "Stapsgewijs onderwijs: het kind centraal!", waarvan ik medeauteur ben, staan die tussenstappen in grote lijnen beschreven. Ook observatie-instrumenten geven vaak mooie tussenstappen, die je kunt gebruiken. Maar neem de tijd, gun een kind ook de tijd. In sommige scholen is dat overigens knap lastig. Dan staat er in een visiedocument mooi beschreven dat jonge kinderen zich sprongsgewijs ontwikkelen, maar wordt van groep 1- en 2-leraren toch verwacht dat ze kinderen vergelijken met een norm.'

Veel begeleiders en leraren vragen zich af: wat is een goed observatie-instrument voor kleuters dat straks óók aan de wettelijke eisen voldoet?

'Ik vind het lastig om daar een antwoord op te geven, alhoewel ik natuurlijk wel mijn voorkeuren heb. Scholen moeten zélf een besluit nemen, dat past bij hun visie. Ze hebben in de afgelopen jaren bepaalde toetsen of observatie-instrumenten voor kleuters gebruikt. Dat is niet voor niets geweest. Neem dat mee in je overweging. Uiteindelijk zal de wet- en regelgeving bepalen wat wel en niet mag. Wat mij betreft staat voorop dat een instrument rekening houdt met de bandbreedte in de ontwikkeling van kleuters. En dat het observatie-instrument je helpt om aanknopingspunten te formuleren voor je onderbouwd handelen in de groep.'

Lector Ineke Oenema-Mostert

observatie-instrumenten gebruikt de expertgroep precies dezelfde criteria als voor toetsen; de instrumenten moeten inhoudelijk gevalideerd, betrouwbaar en deugdelijk genormeerd zijn, staat in het beoordelingskader van de expertgroep (Expertgroep Toetsen PO, z.d.). Zo lijkt het erop dat de observatie-instrumenten kleuters gaan vergelijken met een norm. De WSK daarover: 'Hiermee zijn de kleutertoetsen, nog voor ze officieel zijn afgeschaft, alweer teruggekeerd in een nieuwe vorm' (WSK & Dapto, 2020). Desirée Joosten-ten Brinke van de expertgroep vindt het echter logisch dat observatie-instrumenten genormeerd zijn: 'Dat is nodig als je een gevalideerde uitspraak wil doen over de ontwikkeling van een kind. Overigens gebruiken we naast het beoordelingskader aparte richtlijnen, gericht op het observeren van kleuters. Hierin staat onder meer dat de observatie-instrumenten kleuters met zichzelf moeten vergelijken en niet met het gemiddelde van een groep leeftijdsgenoten. Als een observatie-instrument een vaste norm heeft, wordt het afgekeurd.'

Wetsvoorstel

De discussie is nog niet beslecht. Inmiddels heeft Slob een wetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer (Kamerstukken II, 31293-568, 2020), waarin hij onder meer aangeeft dat straks het College voor Toetsen en Examens (CvTE) de observatie-instrumenten gaat beoordelen, in plaats van de expertgroep. De beoor-

Wat kun jij als begeleider nú doen?

Welke stappen kun jij met je school zetten richting schooljaar 2022-2023, als kleuters niet meer getoetst mogen worden? En welke rol speel jij als begeleider in dit proces? Enkele handreikingen:

- Wees proactief en organiseer binnen jouw school of schoolbestuur een informatiebijeenkomst over het volgen van kleuters. Informeer je collega's over de nieuwe wetgeving en wissel vragen en antwoorden uit.
- Ga na wat de consequenties zijn van de nieuwe wetgeving. Zijn jullie al gestopt met kleuters toetsen? Denken jullie al na over hoe jullie kleuters willen gaan observeren?
- Formuleer – als dat nog niet is gebeurd – een onderbouwde visie op het onderwijs aan het jonge kind. En bepaal wat deze visie betekent voor hoe jullie kleuters willen (gaan) observeren.
- Denk in aanvulling hierop ook na over hoe jullie de ontwikkeling van kleuters willen registreren in het LVS. De omgeving – directies, ouders, inspectie enzovoort – vraagt soms om scores en cijfers, terwijl deze de ontwikkeling van kleuters onvoldoende recht doen. Hoe gaan jullie om met deze vragen? Wat is jullie reactie hierop en hoe onderbouwen jullie deze?
- Indien jullie nog niet werken met een observatie-instrument: start een keuzetraject. Zorg ervoor dat het gekozen instrument past bij jullie visie en de wetgeving.
- Werken jullie al met een observatie-instrument? Vraag jezelf af: hoe bewust is dit gekozen?
- Bespreek in het onderbouwteam in hoeverre jullie ervaren en vaardig zijn in het observeren van jonge kinderen. Ga indien nodig op zoek naar relevante nascholing. Gebruik ook elkaars expertise, bijvoorbeeld door intervisie.
- De LBBO organiseerde enkele malen een online-bijeenkomst over hoe je jonge kinderen observeert (door Petra van de Kraats, Onderwijspraktijk SMART). Als je daarin geïnteresseerd bent, meld je dan bij de LBBO via kantoor@lbbo.nl. Bij voldoende animo wordt de bijeenkomst herhaald.
- Blijf goed op de hoogte van wat er straks wel en niet mag. Volg relevante websites als: minocw.nl, expertgroepoetsenpo.nl, wsk-kleuteronderwijs.nl, dapto.nl/regelgeving-lvs-kleuteronderwijs.

Instrument	Aanbieder	Status
BOSOS	Peuter-Kleuterpraktijk Ellen Voogt	Hoeft niet goedgekeurd te worden, omdat BOSOS volgens de expertgroep niet gebruikt wordt om kleuters te volgen in het leerlingvolgsysteem.
KIJK!	Bazalt	Bezig met voorbereidingen om het instrument te laten beoordelen.
Kleuter in beeld - Rekenen	Cito	Wordt beoordeeld door de expertgroep. Naar verwachting volgt in maart het oordeel.
Kleuter in beeld - Taal	Cito	Goedgekeurd.
Kleutervolgsysteem (Vrije scholen)	BVS Schooladvies	Dient het instrument niet ter beoordeling in.
Leer- en ontwikkelingslijnen jonge kind	Parnassys	Bezig met voorbereidingen om het instrument te laten beoordelen (bron: parnassys.nl).
MijnKleutergroep	MijnKleutergroep/Schooltoday BV	Bezig met voorbereidingen om het instrument te laten beoordelen.
Motoriek voor kleuters	Cito	Goedgekeurd.
Onderbouwd	Klassewerk	Niet bekend, geen reactie.
Ontwikkelingsmodel (OVM)	Seminarium voor Orthopedagogiek/Datacare	Wordt beoordeeld door de expertgroep. Naar verwachting volgt in april het oordeel.

Figuur 1: Welke observatie-instrumenten worden beoordeeld? Een eerste inventarisatie.

delingscriteria blijven echter gelijk. Een woordvoerder van het ministerie via e-mail: 'Het CvTE erkent LVS-toetsen (en dus ook observatie-instrumenten, red.) aan de hand van de criteria betrouwbaarheid, validiteit en normering.' Slob stelt wel voor dat de observatie-instrumenten een zogeheten 'absolute normering' krijgen. Zijn woordvoerder: 'Dat betekent dat de kleuter niet wordt vergeleken met anderen of met een landelijk gemiddelde (relatieve normering). Want dat is bij kleuters [...] niet adequaat.' Hoe de Tweede Kamer hierop gaat reageren en of dit wetsvoorstel het haalt, is (tijdens het schrijven van dit artikel) nog niet duidelijk.

Goedgekeurde instrumenten

Intussen dendert de trein gewoon door en beoordeelt de expertgroep observatie-instrumenten die worden ingediend. (Slob wil dat het CvTE deze oordelen straks overneemt.) Op dit moment zijn twee instrumenten goedgekeurd (zie figuur 1), beide van Cito. (Goedgekeurde instrumenten vind je op <https://tinyurl.com/expertgroepoetsengoegekeurd>.) En de observatie-instrumenten van andere aanbieders? Uit een inventarisatie onder enkele aanbieders via e-mail blijkt dat de meesten van plan zijn om in de nabije toekomst hun instrument te laten beoordelen door de expertgroep (zie figuur 1), zij het hier en daar met frisse tegenzin. Wat de kwaliteitsoordelen zullen zijn, moeten we even afwachten. En dat terwijl we nog krap anderhalf jaar hebben.

Literatuur

- Frans, N. (2019). *A captivating snapshot of standardized testing in early childhood: on the stability and utility of the Cito preschool/kindergarten tests*. Groningen: Rijksuniversiteit Groningen. doi.org/10.33612/diss.95431744
- Expertgroep Toetsen PO (z.d.). *Beoordelingskader LVS-instrumenten*. Geraadpleegd op 25 januari 2021, van <https://www.expertgroepoetsenpo.nl/c/lvs-instrumenten#lb63322/beoordelingskader-lvs-instrumenten>
- Heuvelman, R. (2020, 19 juni). *Kleutertoetsen, het zou verboden moeten worden?! Geraadpleegd op 7 januari 2021, van <https://earlyyearsblog.nl/2020/06/19/kleutertoetsen-het-zou-verboden-moeten-worden/>*
- *Kamerstukken II*, 31293-406. (2018, 6 juli). Geraadpleegd op 6 januari 2021, van <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2018/07/06/geen-toetsen-meer-voor-kleuters>
- *Kamerstukken II*, 31293-568. (2020, 10 december). Geraadpleegd op 11 januari 2021, van https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z24560&did=2020D51534

- Rijksoverheid (2018, 6 juli). *Geen toetsen meer voor kleuters*. Geraadpleegd op 8 januari 2021, van <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2018/07/06/geen-toetsen-meer-voor-kleuters>
- Robye, A., & Riggins, T. (2016). Event-related potential study of intentional and incidental retrieval of item and source memory during Early Childhood. *Developmental psychology*, 58(5), 556-567.
- Sajaniemi, N., Suhonen, E., Kontu, E., Rantanen, P., Lindholm, H., Hyttinen, S., & Hirvonen, A. (2011). Children's cortisol patterns and quality of early learning environment. *European Early Childhood Education Research Journal*, 19(1), 45-61.
- Schaeffer, S. (2019, 19 september). *Kleutertoets kan ontwikkeling kind niet voorspellen*. Geraadpleegd op 7 januari 2021, van <https://www.kinderopvangtotaal.nl/kleutertoets-kan-ontwikkeling-kind-niet-voorspellen/>
- Scherder, E. (2017). *Singing in the brain*. Amsterdam: Singel Uitgeverijen.
- Sitskoorn, M. (2006). *Het maakbare brein*. Amsterdam: Bert Bakker.
- Van Gaalen, E., & Keultjes, H. (2020, 28 februari). *Kleutertoetsen blijven tot 2022 mogelijk*. Geraadpleegd op 7 januari 2021, van <https://www.parool.nl/nieuws/kleutertoetsen-blijven-tot-2022-mogelijk~bae6c5ee/>
- VVD, CDA, D66 & ChristenUnie. (2017). *Vertrouwen in de toekomst. Regeerakkoord 2017 – 2021*. Geraadpleegd op 6 januari 2021, van <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/publicaties/2017/10/10/regeerakkoord-2017-vertrouwen-in-de-toekomst/Regeerakkoord+%27Vertrouwen+in+de+toekomst%27.pdf>
- Werk- en Steungroep Kleuteronderwijs & Dapto (2020). *Kleuteronderwijs & het leerlingvolgsysteem. Gesignaleerde misverstanden rechtgezet*. Geraadpleegd op 8 januari 2021, van <https://www.dapto.nl/regelgeving-lvs-kleuteronderwijs/>

Elleke van den Burg-Poortvliet

Elleke van den Burg-Poortvliet is hoofdredacteur van 'Beter Begeleiden'. Ze werkt als freelance-journalist en tekstschrijver vanuit haar eigen bureau Elleke Tekst en is redacteur bij Uitgeverij Pica. Ze schreef dit artikel met medewerking van Petra van de Kraats, Lianne Morssink en Ellen Oosterholt van het afdelingsbestuur Jonge-Kindspecialisten van de LBBO.

Samen staan we sterk voor professionele begeleiders

Dit artikel is gepubliceerd in het vakblad *Beter Begeleiden*, dat wordt uitgegeven voor de leden van de Landelijke Beroepsgroep voor Begeleiders in het Onderwijs (LBBO).

De LBBO zet zich in om de positie van begeleiders in het onderwijs te verstevigen. We zijn ervan overtuigd dat begeleiders onmisbare schakels zijn in scholen. Dat begeleiders zich verbeteren als ze elkaar ontmoeten, elkaar inspireren en zich professionaliseren. Daarom verenigen we hen in onze landelijke beroepsgroep (zonder winst oogmerk).

Door lid te worden van de LBBO krijg je volop mogelijkheden om met en van andere begeleiders te leren. Je wordt gevoed en geïnspireerd. Bovendien kun je altijd bij de LBBO terecht voor een vraag over jouw werk – we helpen je graag!

Meer redenen om lid te worden

- 6x per jaar het vakblad *Beter Begeleiden* bij je thuis
- Toegang tot de materialenbank
- Korting bij LBBO Academie
- Mogelijkheid tot registratie in ons kwaliteitsregister
- Rechtspositionele ondersteuning

Word nu lid
en ontvang € 10 korting
op je lidmaatschap en
betaal over de rest van
2021 slechts € 57,50!

Gebruik hiervoor de speciale actiecode JKmrt21 bij je aanmelding. Deze code is geldig tot 1 mei 2021.

LBBO-JK

De landelijke beroepsgroep Jonge-Kind-specialisten is onderdeel van de LBBO en werkt gericht aan de positionering en verdere professionalisering van het specialisme jonge kind. Dit doen zij onder andere door het bieden van een beroepsstandaard en het ontwikkelen van nascholingsbijeenkomsten.

Informatie

Meer informatie over het lidmaatschap, de actievoorwaarden of direct aanmelden als lid? Kijk op onze website www.lbbo.nl

lbbo
Landelijke Beroepsgroep
Begeleiders Onderwijs